

АНАЛІЗ ВПРОВАДЖЕННЯ СУЧАСНОГО МЕТОДИЧНОГО ПІДХІДУ ДО ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ РЕГІОНІВ

УДК 339.137.2

Болотова О. О.,
викладач кафедри
державного управління,
публічного адміністрування
та регіональної економіки
ХНЕУ ім. С. Кузнеця

Анотація: Автором проаналізовано існуючий методичний підхід до визначення індексу конкурентоспроможності регіонів. Виявлено основні переваги і недоліки методики розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів.

Ключові слова: конкурентоспроможність, регіональна політика, індекс розрахунку конкурентоспроможності регіонів.

Annotation: The author analyzes an existing methodical approach to the definition of the regional competitiveness index. The main advantages and disadvantages of the methodology for calculating the competitiveness index of the regions are revealed.

Key words: competitiveness, regional policy, index of competitiveness calculation of regions.

Забезпечення та підвищення конкурентоспроможності регіонів країни потребує комплексного аналітичного дослідження умов і результатів їх функціонування. Окремими завданнями такого оцінювання є формування підґрунтя для вибору напрямків забезпечення та підвищення конкурентоспроможності регіону, визначення сукупності узагальнених індикаторів, що дають змогу кількісно оцінити динаміку й основні тенденції у забезпеченні конкурентоспроможності регіону.

На сьогодні дуже важливим є дослідження існуючих методів і моделей оцінювання конкурентоспроможності регіону з метою подальшої розробки методики оцінювання його конкурентоспроможності, що дасть змогу комплексно та системно підійти до вирішення даної проблеми.

Слід відмітити, що на сьогодні недостатньо уваги приділяється питанням оцінювання конкурентоспроможності регіону, робляться перші кроки у дослідженні даної проблематики. Питаннями оцінювання конкурентоспроможності регіону займалися такі науковці, як В. Артеменко,

В.М. Василенко, З.В. Герасимчук, М. Журба, О.Є. Кузьмін, І. Манцуров, В. Реутов та інші

Метою даної роботи є аналіз сформованої на сьогодні методики проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів.

Стратегічною метою реалізації державної регіональної політики є створення умов для динамічного, збалансованого розвитку регіонів України з метою забезпечення соціальної та економічної єдності держави, підвищення рівня конкурентоспроможності регіонів, активізації економічної діяльності, підвищення рівня життя населення, додержання гарантованих державою соціальних та інших стандартів для кожного громадянина незалежно від місця проживання.

Децентралізація спрямована на досягнення єдиної мети – розвиток людського потенціалу. Відтепер соціально-економічний розвиток регіонів вимірюватиметься за двома основним індикаторами – індекс регіонального людського розвитку та індекс конкурентоспроможності. Уряд України затвердив відповідну методику розрахунків індексів конкурентоспроможності регіонів та регіонального людського розвитку.

Згідно Постанови Кабінету Міністрів № 1029 від 20.12.2017 року було вперше встановлено порядок проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів. Дано чітке визначення поняттю конкурентоспроможність регіону, а саме, це здатність регіону створювати привабливе та стійке середовище для діяльності підприємств і сприятливі та комфортні умови для життя його мешканців.

Розрахунок індексу конкурентоспроможності регіонів буде проводитись щороку Міністерством регіонального розвитку на підставі наявних даних офіційної статистики, інформації, поданої міністерствами, іншими центральними органами виконавчої влади, Національним банком, Радою міністрів Автономної Республіки Крим, обласними, Київською та Севастопольською міськими держадміністраціями за переліком показників, визначених у додатку до Постанови, відповідно до Методики проведення розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів.

Розрахунок індексу конкурентоспроможності регіону буде проводитись у чотири етапи:

перший – визначення рівня розвитку регіону;

другий – стандартизація значень показників конкурентоспроможності;

третій – розрахунок субіндексів конкурентоспроможності регіону за групами показників з урахуванням вагових коефіцієнтів відповідно до рівня розвитку регіону;

четвертий – розрахунок індексу конкурентоспроможності регіону та формування загального рейтингу конкурентоспроможності регіонів.[1]

Показники, за якими проводиться вимірювання подано у табл. 1.

Таблиця 1

Показники та напрями досліджень, що застосовуються для розрахунку індексів конкурентоспроможності регіонів

Група показників	Найменування показника / напрями дослідження
1	2
Економічна стабільність	темپ зростання (зниження) обсягу валового регіонального продукту, відсотків прибутки прибуткових підприємств (до оподаткування), тис. гривень доходи місцевих бюджетів (без трансфертів), тис. гривень загальна площа житлових будівель, прийнятих в експлуатацію, тис. кв. метрів індекс споживчих цін, відсотків до грудня попереднього року
Інфраструктура	щільність автомобільних доріг загального користування з твердим покриттям, кілометрів на 1000 кв. кілометрів пасажирооборот автомобільного транспорту (автобусів), млн. пасажиро-кілометрів вантажооборот автомобільного транспорту, млн. тонно-кілометрів якість та доступність транспортної інфраструктури
Охорона здоров'я	середня очікувана тривалість життя при народженні, років коефіцієнт смертності у віці 0-17 років, на 1000 осіб відповідного віку коефіцієнт смертності від хвороб системи кровообігу, на 100 тис. осіб наявного населення коефіцієнт смертності від новоутворень, на 100 тис. осіб наявного населення якість та доступність послуг сфери охорони здоров'я
Якість дошкільної, позашкільної, загальної середньої освіти	частка випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з української мови 160 балів і вище, відсотків до загальної кількості учнів, що проходили тестування з української мови частка випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які отри-

	мали за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з математики 160 балів і вище, відсотків до загальної кількості учнів, що проходили тестування з математики частка випускників загальноосвітніх навчальних закладів, які отримали за результатами зовнішнього незалежного оцінювання з іноземної мови 160 балів і вище, відсотків до загальної кількості учнів, що проходили тестування з іноземної мови
--	---

Продовження табл. 1

1	2
Якість дошкільної, позашкільної, загальної середньої освіти (продовження)	частка випускників шкіл звітного року з атестатом про повну загальну середню освіту, відсотків до загальної чисельності осіб, прийнятих на початковий рівень навчання до вищих навчальних закладів III-IV рівня акредитації частка загальноосвітніх навчальних закладів денної форми навчання сільської місцевості, що використовують у навчально-виховному процесі комп'ютерну техніку, підключену до Інтернету, відсотків до загальної кількості таких закладів кількість дітей з особливими освітніми потребами, охоплених інклюзивним навчанням, відсотків до загальної кількості дітей, які того потребують питома вага учнів, охоплених позашкільною освітою у загальноосвітніх навчальних закладах сфери освіти, відсотків до загальної кількості дітей шкільного віку якість та доступність дошкільної освіти якість та доступність позашкільної та загальної середньої освіти*

Таким чином, слід зазначити, що даний методичний підхід до оцінювання конкурентоспроможності регіону, дозволяє врахувати конкурентні переваги регіону, рівень людського розвитку, рівень розвиненості інфраструктури, та оцінити якість охорони здоров'я та освіти в регіоні.

Обчислення індексу конкурентоспроможності регіонів України сприятиме приведенню української статистики у відповідність зі стандартами провідних міжнародних організацій.

Зазначений порядок та методика максимально наближена до методики Європейської Комісії з розрахунку індексу конкурентоспроможності регіонів Європейського Союзу 2013 року (EU Regional Competitiveness Index, із змінами 2016 року) і враховують існуючий практичний досвід провідних наукових установ України у цій сфері.

Література

1. Постанова Кабінету Міністрів № 1029 від 20.12.2017р. [Електронний ресурс]. – Режим доступу : <http://zakon3.rada.gov.ua/laws/show/1029-2017-%D0%BF>

2. Артеменко В. Індикатори стійкого соціально-економічного розвитку регіонів // Регіональна економіка. – 2006. – №2. – С. 90 – 97.

3. Герасимчук З. В., Вавдіюк Н. С. Економічна безпека регіону: діагностика та механізм забезпечення : монографія. – Луцьк : Надстир'я, 2016. – 244 с.

4. Ковальська Л.Л. Методичні підходи до аналізу і оцінювання конкурентоспроможності регіону / Л. Л. Ковальська // Розвиток продуктивних сил і регіональна економіка. – 2013. – №3(141). – С. 109 – 124.